

Europa zoekt een nieuwe toekomst

Europa kent woelige tijden met de brexit, de migratiecrisis, de nieuwe wereldorde en vooral de groeiende kritiek van binnenuit op de werking en daadkracht van Europa zelf. Europa broedt op plannen voor een nieuw Europa, na de brexit. Of wordt het meer van hetzelfde? De landbouw houdt de adem in. Europese boeren waren met het gemeenschappelijk landbouwbeleid de eerste Europeanen en zullen ook de laatste Europeanen zijn.

Jacques Van Outryve

De nieuwe toekomst van Europa zal er eentje zijn zonder het Verenigd Koninkrijk. Misschien is dat het enige wat al vaststaat, maar het is zowel voor de Europese Unie (EU) als voor het Verenigd Koninkrijk geen goede zaak. Britten en Europeanen zijn op elkaar aangewezen, al willen ze dat niet gezegd hebben. De brexit betekent wel niet het einde van de Europese

Unie. Ook vooraleer de Britten deel uitmaakten van de EU, was er een Europese Unie. En er zitten nog altijd meer landen in de EU-wachtkamer dan er aan de EU-uitgang staan. De meesten onder ons weten nog waar de Europese Unie vandaan komt. Maar waar gaat ze naartoe? De oprichting van de EU, meer dan zestig jaar geleden, was een antwoord op de uitdagingen van weleer. Is Europa nog het ant-

woord op de uitdagingen vandaag en/of morgen? De brexit is een ideale gelegenheid voor bezinning, temeer daar Europeanen steeds eurosceptischer of -kritischer geworden zijn. De landbouwsector kijkt geboeid toe, want boeren en tuinders zijn de eerste betrokkenen, wat niet wil zeggen dat boeren en tuinders onvoorwaardelijk Europese *believers* zijn. Er klinkt een 'ja, maar'. ▶

Focus deze week

Bij de feestelijkheden naar aanleiding van de zestigste verjaardag van het Verdrag van Rome in maart 2017 lanceerde de Europese Commissie haar oproep voor een bezinning over de toekomst van Europa. Met een witboek over die toekomst gaf commissievoorzitter Jean-Claude Juncker alle betrokkenen vijf scenario's voor een EU-27 tegen 2025 (https://ec.europa.eu/commission/future-europe_nl). De Britten werden verzocht niet (meer) aan de oefening deel te nemen, want het zou gaan om een Europa van na de brexit.

De volgende vijf scenario's werden voorgelegd:

1. op dezelfde voet doorgaan, met een positieve hervormingsagenda;
2. alleen een interne markt, niets meer en niets minder;
3. een Europa met meerdere snelheden, dus wie meer wil, kan op specifieke terreinen nauwer samenwerken;
4. minder Europa, maar een efficiënter Europa;
5. meer Europa en gezamenlijk meer doen.

Wellicht komt er uiteindelijk een zesde scenario uit de bus, een creatieve mix waarin alle lidstaten hun gading vinden. Vooral nieuwe lidstaten uit Midden- en Oost-Europa vrezen een Europa met meerdere snelheden, waar zij het peloton zullen moeten lossen.

De rol van de euro

Op de informele Europese topbijeenkomst van staatshoofden en regeringsleiders in het Roemeense Sibiu op 9 mei (Dag van Europa), wil Europese Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker meer duidelijkheid scheppen over de toekomst van een Europese Unie met 27. Op die dag zullen we afscheid genomen hebben van de Britten en zullen de Europese verkiezingen voor de deur staan. Zal Europa er (nog) in slagen de Europeanen naar de stembus te krijgen? In de overgrote meerderheid van de EU-lidstaten bestaat geen opkomstplicht.

Juncker wil op 9 mei meer duidelijkheid over de financiële toekomst van Europa, over een sterker buitenlands beleid, maar ook over een versterking van de economische en monetaire unie. De Europese Unie moet zich buigen over de internationale rol van de euro, die op één na de meest gebruikte reservemunt is ter wereld. Zestig

landen koppelen hun munt op een of andere manier aan de euro. Maar hoe kan de euro als gemeenschappelijke munt zijn rol op wereldvlak versterken? Kan niet meer van onze in- en uitvoer in euro's betaald worden om wisselkoersschommelingen te vermijden? De Europese Commissie stelt zich de vraag of het logisch is dat Europa 80% van zijn energie-invoer (ter waarde van 300 miljard euro per jaar) in Amerikaanse dollar betaald, terwijl slechts 2% van deze invoer uit de VS komt. De landbouwsector stelt zich de vraag of Europa zijn uitvoer van zuivelproducten niet meer in euro's kan verzilveren in plaats van in dollars. Of de uitvoer van varkensvlees? Zou dat de schommelingen van de prijzen op de markt kunnen temperen? Het is een vraag die wij ons stellen. Zo'n euro vraagt beslist 'meer Europa', maar zullen de landen van de eurozone daartoe bereid zijn?

En Boerenbond?

Wil Boerenbond meer, minder of eenzelfde Europa? De vraag werd vorige week gesteld aan Boerenbondvoorzitter Sonja De Becker, tijdens haar landbouwpraatje met federaal vicepremier en minister van Werk, Economie en Consumenten Kris Peeters. Boerenbond wil meer Europa, maar onder

Er zitten nog altijd meer landen in de wachtkamer dan er aan de EU-uitgang staan.

De kleurrijke vergaderzaal in het nieuwe gebouw van de Raad van Ministers (Brussel) illustreert de *baseline* van de Europese Unie, met name 'Eenheid in verscheidenheid'.

welbepaalde voorwaarden, zoals de afwerking van de eengemaakte markt, met een gelijk speelveld voor iedereen. We vragen verduidelijking aan Pieter Verhelst, lid van het Hoofdbestuur: "Een Europa dat zich louter beperkt tot een vrijhandelszone is onvoldoende. Wij hebben nood aan een eengemaakte markt en daarvoor is een verdere verbreding en verdieping van de Europese samenwerking noodzakelijk." Verhelst verwijst naar de vele onvolmaaktheden van de euromarkt van vandaag. Denk aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, maar ook verschillen in fiscaliteit, sociaal beleid en arbeidsvoorwaarden, die de concurrentie in een markt zonder grenzen vervalsen. Vandaar de vraag naar zo'n gelijk speelveld. Het zal tijd vragen om dat te bereiken en het botst onterecht op weerstand en onbegrip. "In een echte eengemaakte markt is eerlijke concurrentie gestoeld op de diversiteit in natuurlijk en menselijk kapitaal tussen regio's, en niet op beleidsmatig gecreëerde concurrentievoordelen", aldus nog Pieter Verhelst. Neen, hij pleit niet voor eenheidsworst.

Bij de uitwerking van Europees beleid moet men rekening kunnen houden met specifieke situaties en eigenheid. Eenheid in verscheidenheid? Jazeker! Het GLB na 2020 speelt daarop in. Lidstaten zullen de nodige flexibiliteit krijgen bij het uitvoeren van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, maar strikt binnen een Europees kader. Die zogenaamde co-regulering is al van toepassing in het plattelandsonwikkelingsbeleid. Samengevat zegt Pieter Verhelst dat Europese boeren en tuinders nadrukkelijk vragen om onder dezelfde voorwaarde te kunnen produceren en eerlijk te concurreren op een markt zonder grenzen, met de nodige flexibiliteit om zich aan specifieke situaties te kunnen aanpassen. Het lijkt een onmogelijke opdracht, maar de voorstellen voor het GLB na 2020 zijn een lovenswaardige poging om hieraan te beantwoorden. Van de Europese Commissie wordt weliswaar verwacht dat ze met strenge hand de uitwassen, het oneigenlijk gebruik en de onevenwichtige invulling van de toegestane vrijheid of flexibiliteit zal aanpakken en corrigeren. ■

Pieter Verhelst

Lid Hoofdbestuur
pieter.verhelst@boerenbond.be

Meer Europa

Kritiek op Europa mag ons niet blind maken voor de voordelen die Europa biedt. Europese samenwerking heeft ons veel verder gebracht dan elk land afzonderlijk gekund had. Dat geldt ook voor de toekomst. Ons antwoord op de Europese kritiek is er geen van afbraak, maar van positief-kritische opbouw. Het is dus geen antwoord van 'minder' maar van 'meer' Europa, weliswaar onder voorwaarden. Omdat Europa zo belangrijk is voor de landbouw – en omgekeerd! – doet Boerenbond er alles aan om Europa in een helder daglicht te stellen en dichter bij de mensen te brengen. Denk aan ons engagement in Vleva, het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap. Ons standpunt is ook de leidraad van ons engagement in Copa-Cogeca, de Europese koepel van representatieve landbouworganisatie en -coöperaties. Wij zijn de eersten om te erkennen wat Europa de boeren en tuinders te bieden heeft, maar ook de eersten om Europa te wijzen op onze noden en terechte verwachtingen.

“Boeren hebben Europa nodig, maar Europa heeft ook hen nodig.”